

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 02, 2017

Nummer 2, 2017

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:20](#) 10-01-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:27](#) 10-01-2017

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2909](#) 20-12-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2914](#) 20-12-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2926](#) 20-12-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2907](#) 20-12-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2924](#) 20-12-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2923](#) 20-12-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2927](#) 20-12-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2930](#) 20-12-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2929](#) 20-12-2016

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2017:46](#) 18-01-2017

Annotatie

[Annotatie bij Hoge Raad 13 december 2016, ECLI:NL:HR:2016:2842.](#)

J.M. ten Voorde

RECHTSPRAAK

Ook na cassatie spreekt het Hof Den Haag naaktlopers Delftse Hout vrij.

De advocaat-generaal heeft betoogd dat er geen gronden zijn voor niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie en dat het ten laste gelegde wettig en overtuigend kan worden bewezen, nu de ligweide (ook wel het Strandpad genoemd) in de Delftse Hout een voor naaktrecreatie ongeschikte plaats is. Daarbij heeft zij gewezen op een aantal – in de visie van het Openbaar Ministerie – essentiële factoren die de ligweide ongeschikt maken voor ongeklede recreatie, namelijk dat – kort samengevat – :

- de naaktrecreanten van dezelfde faciliteiten gebruik maken als geklede recreanten (zoals bijvoorbeeld het toilet), waaronder ook meisjes van zestien en andere vrouwen die zich mogelijk ongemakkelijk voelen bij het zien van ongeklede mannen;
- de ligweide is waar te nemen van het Strandpad en vanaf het daarachter gelegen wandel- en fietspad;
- het voor de voetgangers langs het water onmogelijk is om niet geconfronteerd te worden met de eventueel aanwezige naaktrecreanten;
- het (voormalige) naaktstrand een onderdeel is van de ligweide, welk deel niet kan worden afgeschermd;
- het een park is gelegen tussen woonwijken;
- het een recreatiegebied is dat druk bezocht wordt door verschillende soorten bezoekers (gezinnen, ouderen, hardlopers, fietsers, ruiters en watersporters).

De verdediging heeft een aantal verweren opgeworpen waarvan in de pleitnota op pagina 3 de rangorde is weergegeven en welke kort gezegd als volgt kunnen worden aangeduid.

1. primair

Het Openbaar Ministerie dient niet-ontvankelijk te worden verklaard omdat de beslissing tot

vervolgning van de verdachte in strijd is met het beginsel van zuiverheid van oogmerk en het beginsel van een redelijke en billijke belangenafweging. De achtergrond van de vervolging is immers niet gelegen in het zich ongekleed bevinden op de betreffende locatie, maar in de omstandigheid dat anderen de locatie op andere momenten gebruiken voor overtreding van artikel 239 Wetboek van Strafrecht (verder: Sr). De strafvervolgning wordt gehanteerd met het oog op andere belangen dan het belang van de openbare orde waarvoor artikel 430a Sr is geschreven en bedoeld.

2. subsidiair

De verdachte dient te worden vrijgesproken, nu niet bewezen kan worden dat sprake is van 'een voor het openbaar verkeer bestemde plaats die voor ongeklede recreatie niet geschikt is'. Uit niets is gebleken van een ontbreken van maatschappelijke acceptatie van ongeklede recreatie destijds, noch dat de openbare orde is verstoord door het naakt recreëren door de verdachte.

3. meer subsidiair

Artikel 430a Sr moet buiten toepassing worden verklaard en het hof moet tot ontslag van alle rechtsvervolgning komen omdat deze bepaling het in artikel 10 lid 1 EVRM gewaarborgde recht van uitingsvrijheid in de onderhavige zaak op ontoelaatbare wijze beperkt. De in lid 2 van dit artikel bedoelde beperkingsclausule maakt dit niet anders nu de in artikel 430a Sr neergelegde beperking weliswaar bij de wet is voorzien en een legitiem in het verdragsrecht genoemd beperkingsdoel kent, maar de beperking is niet noodzakelijk in een democratische samenleving. Strafrechtelijke vervolging van naaktrecreanten als de verdachte is geen proportionele reactie op de uitingsvrijheid, noch subsidiair vanwege de aanwending ervan voor een ander doel dan waarvoor de bevoegdheid is bedoeld. Dit betekent dat van een strafbaar feit geen sprake kan zijn en dat de verdachte ontslagen dient te worden van alle rechtsvervolgning.

4. nog meer subsidiair

Aan de verdachte komt een beroep op rechtsdwaling toe. De in artikel 430a Sr besloten liggende rechtsnorm is te vaag om betrokkenen in de gelegenheid te stellen hun handelen daarop af te stemmen. De vage norm heeft dertig jaar lang geen probleem voor de rechtshandhaving opgeleverd en is door discutabele zedelijkheidsopvattingen plots geworden tot een onduidelijke strafbepaling. De verdachte mocht uitgaan van een redelijke interpretatie van de wet en hoefde geen rekening te houden met strafbaarheid. Hij mocht uitgaan van consistentie van overheidsbeleid: de betreffende locatie is gedurende vele jaren door de overheid als een voor naaktrecreatie geschikte plaats gezien. Hij mocht ervan uitgaan dat dat

niet plotseling niet meer het geval zou zijn.

5. uiterst subsidiair

Gelet op enerzijds de principiële aard van de kwestie en anderzijds de volstrekt ongevaarlijke aard van de gedraging dient toepassing gegeven te worden aan het in artikel 9a Sr bepaalde.

Het hof beoordeelt een en ander als volgt.

Ad 1: Ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie

Krachtens het bepaalde in artikel 167 Wetboek van Strafvordering (verder: Sv) is het Openbaar Ministerie bevoegd om zelfstandig te beslissen of in een zaak vervolging moet plaatsvinden. De beslissing om tot vervolging over te gaan leent zich slechts in zeer beperkte mate voor een inhoudelijke rechterlijke toetsing. Slechts in uitzonderlijke gevallen is plaats voor niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie op de grond dat bij het instellen of voortzetten van de vervolging het beginsel van zuiverheid van oogmerk is geschonden of omdat een en ander onverenigbaar is met beginselen van een goede procesorde zoals, naar in het onderhavige geval door de verdediging is gesteld, het beginsel van een redelijke en billijke belangenafweging.

De vervolging van strafbare feiten is bij uitstek de taakstelling van het Openbaar Ministerie. Het Openbaar Ministerie maakt daarbij een eigen opportunitetsafweging, en kan vervolging achterwege laten op gronden aan het algemeen belang ontleend. Bij de uitoefening van die taakstelling kan niet van het Openbaar Ministerie verwacht worden dat strafvervolging achterwege wordt gelaten enkel omdat het Openbaar Ministerie over het strafwaardige karakter van een gedraging (zoals naaktrecreatie in het algemeen) anders zou moeten oordelen dan de wetgever blijkens de strafbaarstelling ervan heeft gedaan. Het Openbaar Ministerie kan niet op de stoel van de wetgever gaan zitten.

Gegeven het feit dat de wetgever het zich bevinden op of aan een voor het openbaar verkeer bestemde plaats die niet voor naaktrecreatie geschikt is, als een strafbaar handelen heeft aangemerkt, kan het Openbaar Ministerie tot vervolging overgaan indien iemand ervan verdacht wordt bedoeld verbod te hebben overtreden. Overtreding van het bedoelde verbod raakt tegen deze achtergrond naar de bedoeling van de wetgever de openbare orde en vervolging ervan ontbeert dan ook niet een zuiver oogmerk. Het ligt ook binnen de 'bandbreedte' van de door het Openbaar Ministerie te maken opportunitetsafweging om de bedoelde strafbaar gestelde gedragingen te vervolgen indien daarmee mede kan worden bereikt dat andere strafbare of overlast gevende gedragingen die – in de visie van de plaatselijke overheid en/of het Openbaar Ministerie – met de vervolgte feiten samenhangen

en die ook de openbare orde raken, zoals in casu schennis van de eerbaarheid (door de verdachte of door anderen dan de verdachte gepleegd), kunnen worden voorkomen. Dat levert geen onzuiverheid van oogmerk op, de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie ten gevolge hebbend. Óf het Openbaar Ministerie bij zijn vervolgingsbeslissing terecht is uitgegaan van een 'niet geschikte plaats', is vervolgens een bewijskwestie ter beoordeling van de rechter en raakt niet de vraag of het oogmerk van de vervolging zuiver is. Het voorgaande brengt ook mee, dat niet gezegd kan worden dat het Openbaar Ministerie bij het nemen van de vervolgingsbeslissing gehandeld heeft in strijd met het beginsel van een redelijke en billijke belangenafweging.

Het hof merkt tenslotte nog op dat het hof in dit kader niet kan treden in de beoordeling van de afwegingen bij de (politieke) beslissing om het onderhavige terrein in de Delftse Hout, dat eerder als een voor naaktrecreatie geschikte plaats was aangeduid, die bestemming niet langer te geven (nog daargelaten of die aanwijzingsbeslissing al niet van rechtswege was komen te vervallen). Daar gaat het in deze zaak niet om. Feit is dat de plaats waar het ten laste gelegde handelen heeft plaatsgevonden op dat moment niet een voor naaktrecreatie aangewezen plaats was. Het gaat slechts om de vraag of de betreffende plaats een plaats was die niet voor ongeklede recreatie geschikt was.

De conclusie uit het voorgaande is dat het beroep op niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie wordt verworpen.

Ad 2: Een voor ongeklede recreatie geschikte plaats?

Juridisch beoordelingskader.

De Hoge Raad heeft in het arrest van 8 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3462, het navolgende overwogen:

'3.7 De beantwoording van de vraag welke voor het openbaar verkeer bestemde, niet door de gemeenteraad aangewezen, plaatsen niet geschikt zijn voor ongeklede recreatie, hangt af van de omstandigheden van het geval zodat een algemene regel daaromtrent niet valt te geven. Van geval tot geval zal dus moeten worden beoordeeld of de desbetreffende plaats niet geschikt is voor ongeklede recreatie, waarbij blijkens de wetsgeschiedenis en gelet op de plaatsing van art. 430a Sr in Titel II van het Derde Boek van het Wetboek van Strafrecht ("Overtredingen betreffende de openbare orde") onder meer van belang kan zijn of (i) ongeklede recreatie volgens de maatschappelijke opvattingen, zoals die ten tijde van de gedraging ter plaatse leven, aanvaardbaar wordt geacht, (ii) de locatie zodanig is gelegen dat sprake is van ongevraagde of ongewilde confrontatie van derden, en (iii) of de openbare orde wordt verstoord.'

Het hof leidt hieruit af dat bij de beantwoording van de vraag of een voor het openbaar verkeer bestemde plaats geschikt is voor naaktrecreatie afhankelijk is van de feiten en omstandigheden op die plaats op het moment dat daar naakt werd gerecreëerd.

Omschrijving locatie de Delftse Hout

De Delftse Hout is een natuur- en recreatiegebied van 400 hectare dat hoofdzakelijk bestaat uit een plas, een strandstrook, een bos en ander groen. De afgelopen jaren zijn steeds meer bezoekers gebruik gaan maken van de Delftse Hout. In 1984 is een gedeelte van de ligweide langs de plas in de Delftse Hout aangewezen als geschikt ten behoeve van naaktrecreatie. Dit gedeelte van de ligweide wordt van het water gescheiden door een openbaar wandelpad, te weten het Strandpad. Links en rechts van deze ligweide bevinden zich ligweides die bestemd zijn voor geklede recreanten. Aan de achterzijde van de ligweide bevinden zich een openbaar fiets-, wandel- en ruiterspad. De ligweide is goed zichtbaar vanaf deze paden. In 2013 heeft de gemeente Delft besloten de bestemming tot naaktrecreatie te beëindigen.

De concrete situatie op de ten laste gelegde datum

In het dossier bevindt zich een proces-verbaal van overtreding van de politie Haaglanden van 17 september 2013, nr. 23.07.2013.1525.007354, met daarbij gevoegd het op 23 juli 2013 opgemaakte miniproces-verbaal met als bijlage enkele opmerkingen en foto's van de situatie ter plaatse gemaakt door de bekeurende verbalisant. Hieruit volgt dat de verdachte zich op 23 juli 2013 om 15:25 uur op het Strandpad te Delft bevond, alwaar hij een kennisgeving van bekeuring heeft gekregen voor naaktrecreatie buiten het daarvoor aangewezen gebied. Daarbij is in de bijlage opgemerkt dat de verdachte stond op de ligweide die voorheen bekend stond als het zogenaamde naaktstrand van De Delftse Hout. Deze ligweide ligt aan het water met een wandelpad tussen de ligweide en het water. Langs de achterzijde van de ligweide bevindt zich een wandel-, fiets- en ruiterspad. Verder is vermeld dat gedurende het bekeuringsgesprek van vijftien minuten vijf voetgangers over het voetpad hadden gelopen, dat in de directe omgeving ongeveer tien personen met (bad)kleding aanwezig waren, dat onder de overige recreanten gezinnen met kinderen aanwezig waren, en dat er in de directe omgeving vijfentwintig geheel naakte personen aanwezig waren. In de rest van de omgeving waren verspreid over tientallen meters ongeveer 500 geklede personen aanwezig.

De verdachte heeft erkend dat hij toen en daar naakt aan het recreëren was.

Maatschappelijke opvattingen over ongeklede recreatie op de plaats van en ten tijde van de gedraging

De plaats waar het naakt recreëren heeft plaatsgevonden is reeds enkele tientallen jaren als

plaats voor naaktrecreatie in gebruik en is daartoe in 1984 ook uitdrukkelijk door de gemeente Delft aangewezen. Deze bestemming heeft de gemeente uitdrukkelijk in stand gelaten en ook willen laten tot de intrekkingbeslissing medio 2013. Aangenomen moet worden dat deze aanwijzing met de inwerkingtreding van artikel 430a Sr in 1985 al van rechtswege was vervallen, maar dat is voor de beoordeling van deze zaak niet van belang. De gemeente heeft immers de kennelijke bedoeling gehad deze bestemming na 1985 in stand te laten en heeft deze pas willen beëindigen medio 2013.

Gelet op het voorgaande moet worden aangenomen dat naaktrecreatie op de betreffende plaats gedurende vele jaren een geaccepteerd verschijnsel is geweest dat niet indruiste tegen de maatschappelijke opvattingen daaromtrent. De vraag is of dat in de zomer van 2013 intussen anders is komen te liggen. In het dossier bevinden zich diverse medio 2014 opgemaakte processen-verbaal met betrekking tot de onderhavige locatie alsmede een schrijven d.d. 22 mei 2013 van het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Delft aan de Gemeenteraad met betrekking tot de voorgenomen intrekking van de aanwijzing als 'naaktstrand'. Uit deze bescheiden komt het beeld naar voren dat bij het streven naar het beëindigen van de naaktrecreatiestatus van het betreffende terrein ook en zelfs in belangrijke mate heeft meegespeeld dat er naast naaktrecreatie in de zin van het enkel naakt daar aanwezig zijn, ook andere activiteiten plaatsvonden die zorgden voor verstoring van de openbare orde: onzedelijke gedragingen waarmee bezoekers en passanten onverhoeds geconfronteerd werden. Noch uit het dossier noch uit het verhandelde ter zitting kan worden afgeleid dat de naaktrecreatie op zichzelf op die plaats op en omstreeks het ten laste gelegde moment een probleem vormde dat indruiste tegen de maatschappelijke opvattingen daaromtrent. Dat kan anders liggen ten aanzien van de hiervoor bedoelde andere activiteiten op en rond de betreffende locatie. Dat is echter alleen van belang, indien deze andere activiteiten het directe en noodzakelijke gevolg zouden zijn van de aanwezigheid van naaktrecreatie ter plaatse. Dat is echter niet gebleken. In de diverse processen-verbaal over de Delftse Hout wordt geen melding gemaakt van regelmatig geconstateerde onzedelijke handelingen op het 'naaktstrand' van de ligweide zelf op momenten dat daar of daar vlakbij ook gekleed publiek aanwezig was. Die activiteiten zouden zich met name voordoen in de bossages die zich in de buurt van de ligweide bevinden en niet is vastgesteld dat deze activiteiten plaatsvonden door 'reguliere' bezoekers van het 'naaktstrand' van de ligweide. De klachten die in de bedoelde processen-verbaal worden gememoreerd betreffen vooral deze andere activiteiten en niet het naakt recreëren zelf. Indien deze andere activiteiten op zichzelf strafbare feiten opleveren is het achterwege laten van handhaving ter zake een keuze die gemaakt kan en mag worden, maar dat betekent niet dat die activiteiten als een noodzakelijk gevolg van naaktrecreatie aan die naaktrecreatie kunnen worden toegeschreven. Daarvoor bevat het dossier geen concrete aanwijzingen.

Een aspect dat bij de hier aan de orde zijnde beoordeling nog de aandacht verdient is de vraag of de mensen die de bewuste plas in de Delftse Hout willen bezoeken als het ware gedwongen worden om zich vlakbij de naaktrecreanten te bevinden, hetgeen als maatschappelijk onaanvaardbaar zou kunnen worden gezien. Dat is naar het oordeel van het hof niet het geval. Het gaat om een uitgestrekt terrein waarbij het, ook als het druk is, niet noodzakelijk is om zich te bevinden vlakbij de plek die in het verleden als geschikte plaats voor naaktrecreatie is aangewezen en die voor dat doel (ook nadien) is gebruikt, onder andere door de verdachte. Aangenomen kan worden dat velen die ervoor kiezen om zich wel te bevinden vlakbij deze plek, zich niet storen aan het daar mogelijk aanwezige naakt. Het dossier bevat geen aanwijzingen voor het bestaan van veel klachten daarover.

Het hof concludeert dat het beoefenen van naaktrecreatie op de in het verleden daarvoor bestemde plaats in de Delftse Hout gelet op de toen (zomer 2013) en daar geldende maatschappelijke opvattingen niet als onaanvaardbaar moet worden bestempeld.

Ongevraagde of ongewilde confrontatie

Feit is dat bezoekers van de Delftse Hout ongevraagd of ongewild geconfronteerd kunnen worden met op de betreffende plaats in de Delftse Hout naakt recreërende personen. Die plaats is immers een onderdeel van de aldaar gesitueerde ligweide met een daarlangs gelegen wandelpad (het Strandpad), waar achter een wandelpad, een fietspad en een ruiterspad liggen.

Toch moet die mogelijkheid van ongevraagde of ongewilde enigszins gerelativeerd worden. De betreffende paden bevinden zich daar immers al lange tijd en zijn voor de gemeente vele jaren nooit aanleiding geweest om op de betreffende plek naaktrecreatie te bestrijden. Het is dan ook een plek die bij veel bezoekers van de Delftse Hout als zodanig bekend zal staan, zodat veel bezoekers weten dat er ook naakt gerecreëerd wordt. De Delftse Hout is niet een soort stadspark waar men vanzelf of onvermijdelijk langs komt en waar argeloze passanten die de Delftse Hout niet als bestemming hebben onverhoeds met naakt geconfronteerd worden. Confrontatie vindt alleen plaats indien men voor een gang naar deze enigszins afgelegen locatie gekozen heeft. Dat woonwijken van omliggende dorpen/steden intussen op kortere afstand liggen dan enkele tientallen jaren voorheen, maakt dat niet anders. Voorts beslaat de Delftse Hout een groot terrein (zo'n 400 ha) en is de plek waar naakt gerecreëerd wordt slechts een betrekkelijk klein stuk van de, overigens grote, ligweide. Dit betekent dat bezoekers die niet met vlakbij aanwezig naakt geconfronteerd willen worden daartoe niet gedwongen worden. Er is immers veel plaats rond de betreffende waterplas waar men van het aanwezige naakt geen 'last' hoeft te hebben. Veel van de recreatieve activiteiten die in de Delftse Hout ontplooid worden, vinden ook plaats op grote afstand van het gewraakte stukje van de ligweide, zodat van een onverhoedse confrontatie met aanwezig naakt veelal geen

sprake zal zijn.

De advocaat-generaal heeft er nog op gewezen, dat ongewilde confrontatie ook kan plaatsvinden doordat de naaktrecreanten van dezelfde faciliteiten (toilet) gebruik maken als de 'gewone' bezoekers van de betreffende locatie. Dat is op zich juist, maar het dossier bevat geen aanwijzingen dat deze situatie zich ook feitelijk met regelmaat voordoet. Van naaktrecreanten mag overigens verwacht worden dat zij zelf een dergelijke confrontatie voorkomen door niet ongekleed van de bedoelde faciliteiten gebruik te maken.

Kortom, bezoekers van de Delftse Hout kunnen ongevraagd of ongewild met naaktrecreatie geconfronteerd worden, maar gelet op de kanttekeningen die daarbij geplaatst kunnen worden, is deze confrontatiemogelijkheid op zich niet voldoende om de betreffende plek, te weten het voormalige stukje aangewezen 'naaktstrand' (daar hebben de verdachte en de andere terecht staande verdachten zich immers ongekleed bevonden), als niet geschikt voor ongeklede recreatie te bestempelen.

Verstoring van de openbare orde

Het dossier bevat geen concrete aanwijzingen dat door naaktrecreatie op het voormalige naaktstrand per se de openbare orde wordt verstoord, noch dat dat regelmatig het geval is geweest, noch dat dat het geval is geweest op het moment dat het ten laste gelegde feit zich heeft voorgedaan.

Conclusie

Het hof komt op grond van al het hiervoor overwogene tot de conclusie dat onvoldoende wettig en overtuigend bewezen is dat de plek waar de verdachte zich bij het ten laste gelegde gebeuren bevond, aangemerkt moet worden als een voor het openbaar verkeer bestemde plaats die niet voor ongeklede recreatie geschikt was. De verdachte dient dan ook te worden vrijgesproken.

Tegen deze achtergrond behoeven de onder 3, 4 en 5 meer subsidiair gevoerde verweren geen bespreking.

Het hof vernietigt het vonnis waarvan beroep en doet opnieuw recht, verklaart niet bewezen dat de verdachte het ten laste gelegde heeft begaan en spreekt de verdachte daarvan vrij.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 18-01-2017

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2017:46

Zaaknummer: 2200011216.a

Rechters: W.P.C.M. Bruinsma, L.F. Gerretsen-Visser en I.P.A. van Engelen

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 430a Sr

RECHTSPRAAK

Het aannemen van een valse hoedanigheid kan niet zonder meer volgen uit de bewijsmiddelen.

Het middel klaagt dat het onder 5 en 6 bewezenverklaarde, voor zover betrekking hebbend op het aannemen van een valse hoedanigheid, niet kan volgen uit de gebezigde bewijsmiddelen.

Aangezien de bewezenverklaring van het onder 5 en 6 ten laste gelegde, voor zover inhoudende dat de verdachte telkens door het aannemen van een valse hoedanigheid [betrokkene 1], respectievelijk [betrokkene 2], heeft bewogen tot afgifte van een geldbedrag van € 55, respectievelijk € 41,20, niet zonder meer kan worden afgeleid uit de gebezigde bewijsmiddelen, is de bestreden uitspraak niet naar de eis der wet met redenen omkleed. Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 5 en 6 ten laste gelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-01-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:20

Zaaknummer: 13/04938

Rechters: W.A.M. van Schendel, B.C. de Savornin Lohman, J. de Hullu, H.A.G. Splinter-van Kan en V. van den Brink

Advocaten: B.P. de Boer

Wetsartikelen: 326 Sr

RECHTSPRAAK

Falende klacht dat in geval van een naar het buitenland vertrokken verdachte in de Informatiestaat SKDB, teneinde een woon- of verblijfplaats in het buitenland te achterhalen, niet slechts acht geslagen moet worden op de rubriek ‘huidig BRP-adres’, maar ook op de rubriek ‘laatst opgegeven woon- of verblijfplaats’.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de dagvaarding in hoger beroep rechtsgeldig is betekend.

In HR 30 maart 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL0616, NJ 2010/198 is beslist dat wanneer volgens opgave van de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (= GBA) – thans basisregistratie personen (= BRP) – de verdachte naar een ander land is vertrokken, eerst dan mag worden aangenomen dat zijn woon- of verblijfplaats in het buitenland niet bekend is indien bij de desbetreffende gemeente – zonder resultaat – navraag is gedaan of hij bij zijn vertrek de voor de uitreiking van de gerechtelijke mededelingen benodigde adresgegevens heeft opgegeven en of die gegevens zijn geadministreerd.

Dit moet – thans – aldus worden verstaan dat ingeval de ten name van de verdachte gestelde Informatiestaat Strafrechtsketendatabank-persoon (= Informatiestaat SKDB-persoon) in de rubriek ‘huidig BRP-adres’ een aanknopingspunt bevat voor het vermoeden dat de verdachte een woon- of verblijfplaats in het buitenland heeft, navraag moet worden gedaan of zijn adresgegevens zijn geadministreerd in de databank Registratie Niet-Ingezetenen (= RNI).

Het middel berust op de opvatting dat bovenstaande verplichting tot het doen van navraag ook geldt indien in de Informatiestaat SKDB-persoon in een andere rubriek, te weten de rubriek ‘laatst opgegeven woon- of verblijfplaats’, waarmee wordt gedoeld op het laatste bij de identiteitsvaststelling door de verdachte opgegeven adres, weliswaar een buitenland is vermeld doch niet een adres, zoals in dit geval de registratie: Groot-Brittannië. Die opvatting is echter onjuist.

Het middel faalt.

De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Gelet op de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van acht weken en de mate waarin de redelijke termijn is overschreden, is er geen aanleiding om aan het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden enig rechtsgevolg te verbinden en zal de Hoge Raad met dat oordeel volstaan.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-01-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:27

Zaaknummer: 14/03373

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.F. Faase

Advocaten: B.P. de Boer

Wetsartikelen: 261 Sv

ANNOTATIE

**Annotatie bij Hoge Raad 13 december 2016,
ECLI:NL:HR:2016:2842.*****J.M. ten Voorde***

Niet de naar aanleiding van het arrest van het hof opgeworpen rechtsvraag maakt dit arrest van de Hoge Raad het bespreken waard; de Hoge Raad doet de zaak met artikel 81 RO af. Het arrest verdient echter bespreking gelet op de voorafgaande opmerkingen van de Hoge Raad.

Aanleiding voor het arrest is de Wet van 23 augustus 2016, *Stb.* 2016, 313 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht met het oog op het verbeteren van de mogelijkheden tot bestrijding van het verwerven en voorhanden hebben van uit misdrijf afkomstige voorwerpen, welke wet op 1 januari jl. in werking is getreden. Met deze wet zijn aan Titel XXXA van het Tweede Boek van Wetboek van Strafrecht (Witwassen) twee strafbepalingen toegevoegd, de nogal bijzonder genummerde artikelen 420bis.1 en 420quater.1 Sr. (Waarom niet is gekozen voor een algehele hernummering van de titel begrijp ik niet.) De nieuwe strafbepalingen hebben een eigen kwalificatie: eenvoudig witwassen, respectievelijk eenvoudig schuldwitwassen.

De delictsomschrijving van eenvoudig (schuld)witwassen luidt als volgt: '(schuld)witwassen dat enkel bestaat uit het verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit enig eigen misdrijf wordt (...) gestraft'. Het strafmaximum van eenvoudig witwassen is gesteld op zes maanden gevangenisstraf of een geldboete van de vierde categorie, het strafmaximum van eenvoudig schuldwitwassen is gesteld op drie maanden gevangenisstraf of een geldboete van de vierde categorie.

De strafbaarstelling van eenvoudig (schuld)witwassen moet worden begrepen in het licht van de rechtspraak van de Hoge Raad over een bepaalde vorm van (schuld)witwassen, namelijk het verwerven en voorhanden hebben van een voorwerp, terwijl hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het voorwerp – middellijk of onmiddellijk – afkomstig is uit enig misdrijf. Dit gedrag is strafbaar gesteld in artikel 420bis lid 1 onder b Sr (respectievelijk artikel 420quater lid 1 onder b Sr). Vanaf 2010 (*NJ* 2010/655) heeft de Hoge Raad in een gestage stroom uitspraken bepaald dat niet elk verwerven en voorhanden hebben van een uit misdrijf

afkomstig voorwerp kan worden gekwalificeerd als witwassen. Het verwerven of voorhanden hebben van voorwerpen waarvan de verdachte weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat deze onmiddellijk uit eigen misdrijf afkomstig zijn, kan slechts als witwassen worden gekwalificeerd wanneer deze gedragingen (kennelijk) zijn gericht op het verbergen of verhullen van de criminele herkomst van deze voorwerpen (*NJ* 2013/266 en *NJ* 2014/302, meermalen herhaald). Het woord 'kennelijk' wordt in de rechtspraak stevast genoemd (zij het tussen haakjes); in het onderhavige arrest wordt het één keer niet genoemd (r.o. 2.3). Ik ga ervan uit dat dit een kennelijke vergissing is, want zie r.o. 2.4.1 en 2.4.3 waar het wel wordt genoemd.

De Hoge Raad kwam tot deze kwalificatieuitsluitingsgrond in het licht van de wetsgeschiedenis, waarin witwassen een 'veelomvattend, maar ook te begrenzen fenomeen' is genoemd en dat van de witwasser 'in beginsel een handeling wordt geleverd die erop gericht is "om zijn criminele opbrengsten veilig te stellen"' (*NJ* 2010/655, r.o. 2.4.2). In *NJ* 2013/266 wordt hieraan toegevoegd de overweging dat met de kwalificatieuitsluitingsgrond 'mede [wordt] beoogd te voorkomen dat een verdachte die een bepaald misdrijf heeft begaan en die door dat misdrijf verkregen voorwerpen onder zich heeft en dus voorhanden heeft, zich automatisch ook schuldig maakt aan het witwassen van die voorwerpen' (r.o. 2.3.2). De Hoge Raad wil op deze manier bevorderen dat primair voor het grondfeit wordt vervolgd. Dat sloot overigens nooit uit dat (schuld)witwassen van voorwerpen die uit eigen misdrijf afkomstig zijn wel subsidiair kon worden ten laste gelegd, iets wat in de rechtspraak geregeld voorkomt en de Hoge Raad in het onderhavige arrest niet-problematisch acht (r.o. 2.4.4). Deze wijze van tenlastelegging liet de kwalificatieuitsluitingsgrond overigens niet buiten toepassing. Daarvoor is namelijk voldoende dat aannemelijk is dat het voorwerp onmiddellijk van eigen misdrijf afkomstig is (zie onder andere *NJ* 2014/75 en *NJ* 2015/339 en r.o. 2.4.2 van het onderhavige arrest).

De wetgever heeft om verschillende redenen tot strafbaarstelling van eenvoudig (schuld)witwassen besloten (*Kamerstukken II* 2015/16, 32294, 3). De wetgever beschouwt het verwerven en voorhanden hebben van onmiddellijk uit eigen misdrijf afkomstige voorwerpen als het beginstadium van witwassen. Zij ziet deze gedragingen kennelijk als een soort gevaarzettende gedragingen die tot het verbergen of verhullen van deze voorwerpen kunnen leiden. In dit verband wordt er ook op gewezen dat het verwerven of voorhanden hebben van dergelijke voorwerpen een 'wederrechtelijke situatie' inhoudt; een gerichtheid bepaalt niet de strafbaarheid wegens witwassen, de enkele handeling (verwerven) of het in stand laten van een bepaalde onwenselijke situatie (voorhanden hebben) is volgens de wetgever reeds strafbaar. Ook wordt in de toelichting gewezen op de onmogelijkheid het grondfeit te kunnen bewijzen, terwijl de kans bestaat dat het invoeren van de kwalificatieuitsluitingsgrond

succesvol is, hetgeen er dus toe kan leiden dat de verdachte vrijuit gaat (vgl. *NJ* 2016/82; *NJ* 2016/83). Dit acht de wetgever in het bijzonder problematisch vanwege de consequentie dat het uit misdrijf afkomstige geld niet verbeurd kan worden verklaard (of kan worden ontnomen). Indien ervan wordt uitgegaan dat misdaad niet mag lonen, moeten ook gevallen waarbij aannemelijk is dat de voorwerpen die de verdachte verworven of voorhanden heeft uit misdrijf afkomstig zijn, onder het bereik van de strafwet vallen, aldus de wetgever.

De nieuwe strafbepaling heeft tot doel het effect van de kwalificatieuitsluitingsgrond te verkleinen. Zelfs in geval van gedragingen die enkel bestaan in het verwerven of voorhanden hebben, moet veroordeling kunnen volgen. De wetgever heeft er niet voor gekozen om de strafbaarstellingen van (schuld)witwassen aan te passen (en de rechtspraak van de Hoge Raad ter zake dus ongemoeid te laten), maar een nieuwe strafbaarstelling in te voeren. Het is begrijpelijk dat de Hoge Raad zich vroeg of laat over de nieuwe strafbaarstellingen zal uitlaten en de verhouding tot de oude strafbaarstellingen en de kwalificatieuitsluitingsgrond daarbij onder ogen moet zien. Dat de Hoge Raad dat al deed vóór de inwerkingtreding van de wet, is uit praktisch oogpunt niet onbegrijpelijk, al had het misschien vanuit staatsrechtelijk oogpunt gesierd de uitspraak na 1 januari 2017 te wijzen. Uit de zaak zelf leid ik niet af dat er een concreet belang was reeds voor 1 januari 2017 arrest te wijzen.

De Hoge Raad ziet de nieuwe witwasbepalingen artikel 420bis. 1 en 420quater.1 Sr als aanvulling op de bestaande witwasbepalingen, voor zover het gaat om het verwerven of voorhanden hebben van voorwerpen die onmiddellijk afkomstig zijn uit eigen misdrijf. Artikel 420bis en 420quater Sr blijven van toepassing op gedragingen die niet bestaan uit het enkele verwerven of voorhanden hebben en ten aanzien van voorwerpen die niet onmiddellijk uit eigen misdrijf afkomstig zijn (r.o. 2.4.3). Ook de kwalificatieuitsluitingsgrond blijft voor specifieke gevallen gelden. Volgens de Hoge Raad richt de strafbaarstelling van eenvoudig witwassen zich 'specifiek op de situatie van het verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit een door de verdachte zelf begaan misdrijf', terwijl niet vaststaat dat deze gedragingen (kennelijk) waren gericht op het verbergen of verhullen van de criminele herkomst van de voorwerpen. De Hoge Raad legt de strafbaarstelling van het eenvoudig (schuld)witwassen beperkt uit. De wetgever gaf de rechter ten aanzien van de gedragingen wat meer vrijheid (wanneer overdragen, omzetten of gebruik maken (zie artikel 420bis lid 1 onder b en 420quater lid 1 onder b Sr) ook het verwerven of voorhanden hebben omvat, kan volgens de wetgever artikel 420bis.1 Sr of artikel 420quater.1 Sr van toepassing zijn).

De Hoge Raad kan moeilijk, zonder rechtsvraag, invulling geven aan de nieuwe strafbaarstellingen. Dat lijkt ook niet het doel van het arrest. De nadruk lijkt vooral te liggen op het ten laste leggen van (eenvoudig) witwassen. Dat verklaart wellicht ook waarom het arrest

voor de inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen is gewezen. De Hoge Raad geeft het Openbaar Ministerie en de rechter enige houvast. Twee vragen moeten ten aanzien van het ten laste leggen worden beantwoord. Hoe moet eenvoudig (schuld)witwassen ten opzichte van (schuld)witwassen ten laste worden gelegd? En, hoe worden (eenvoudig) witwassen en het grondfeit ten laste gelegd? Op de eerste vraag wordt door de Hoge Raad slechts impliciet antwoord gegeven. In r.o. 2.4.3 wordt de indruk gewekt dat tenlastelegging van witwassen op basis van artikel 42obis lid 1 onder b Sr of artikel 42oquater lid 1 onder b Sr impliciet de tenlastelegging van eenvoudig (schuld)witwassen bevat. We spreken dan van een impliciet primair/subsidiaire tenlastelegging, net als bij moord en doodslag. Indien namelijk de kwalificatieuitsluitingsgrond moet worden toegepast, dan moet, aldus de Hoge Raad, 'het bewezenverklaarde verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit een door de verdachte zelf begaan misdrijf, worden gekwalificeerd als eenvoudig (schuld)witwassen, als bedoeld in de art. 42obis.1 of 42oquater.1 Sr' (r.o. 2.4.3). Indien de kwalificatieuitsluitingsgrond niet wordt toegepast, dan volgt als kwalificatie (schuld)witwassen als bedoeld in artikel 42obis of 42oquater Sr. Gelet op de iets afwijkende delictomschrijving van artikel 42obis.1 en 42oquater.1 Sr ten opzichte van artikel 42obis en 42oquater Sr ('enig eigen misdrijf' respectievelijk 'enig misdrijf') ligt het voor de hand op dit punt in de tenlastelegging (voor de zekerheid) aan te sluiten bij de strafbaarstelling van eenvoudig (schuld)witwassen. Nu de omstandigheid dat het voorwerp uit eigen misdrijf afkomstig is tot de kern van de strafbepaling behoort, ligt het voor de hand (voortaan) 'eigen' tussen haakjes in de tenlastelegging op te nemen, teneinde niet-kwalificeerbaarheid te voorkomen.

De verhouding tussen het grondfeit en (eenvoudig) (schuld)witwassen komt aan de orde in r.o. 2.4.4. De Hoge Raad onderscheidt verschillende manieren van ten laste leggen waarbij een tenlastelegging van witwassen kan worden opgenomen. De eerste, volgens de Hoge Raad 'niet-problematische mogelijkheid', is dat 'het openbaar ministerie ervoor kiest om het (eenvoudig) witwassen subsidiair ten laste te leggen, voor het geval ter zake van het gronddelict niet tot een bewezenverklaring kan worden gekomen'. Deze wijze van ten laste leggen is niet problematisch, omdat het grondfeit vooropstaat, precies zoals de Hoge Raad het wil. Witwassen van uit eigen misdrijf afkomstige voorwerpen wordt in de ongeschreven rangorde tussen misdrijven op een lager plan gezet, na het grondfeit waaruit de voorwerpen (onmiddellijk) zijn verworven of waardoor de voorwerpen voorhanden zijn gekomen. Tegelijkertijd is bewijsnood bij het grondfeit geen probleem, omdat veroordeling wegens het subsidiair ten laste gelegde feit nog mogelijk is. Met de invoering van eenvoudig (schuld)witwassen is er – gelet op het gestelde in de vorige alinea – niet alleen sprake van een subsidiaire, maar ook van een impliciet meer subsidiaire tenlastelegging, waardoor de kans op een veroordeling en de mogelijkheid om de onder de verdachte aangetroffen voorwerpen

verbeurd te verklaren wordt verhoogd. Men moet erop bedacht zijn dat een tenlastelegging betreffende het voorhanden hebben van onmiddellijk uit eigen misdrijf afkomstige voorwerpen altijd impliciet primair/subsidiair is, ook wanneer witwassen zelf subsidiair ten laste is gelegd. Qua leesbaarheid en begrijpelijkheid voor niet-juristen verdient een en ander natuurlijk geen schoonheidsprijs.

De Hoge Raad acht het ook ‘denkbaar’ dat witwassen cumulatief met het grondfeit ten laste wordt gelegd. De nieuwe wet laat die mogelijkheid toe. De wetsgeschiedenis is op dit punt niet zonder meer duidelijk, nu die spreekt van een ‘gezamenlijke tenlastelegging’. De Hoge Raad leest hierin de mogelijkheid van een cumulatieve tenlastelegging. In het licht van de kwalificatieuitsluitingsgrond is dit voor de Hoge Raad een minder aantrekkelijke manier van ten laste leggen, omdat witwassen als het ware op gelijke hoogte wordt gesteld met het grondfeit. De Hoge Raad had moeite met aparte tenlastelegging van witwassen gelet op de mogelijkheid van automatische dubbele strafbaarheid. Een van de redenen de kwalificatieuitsluitingsgrond te introduceren is juist de automatische dubbele strafbaarheid te beperken. Met de invoering van eenvoudig (schuld)witwassen wordt dit argument van de Hoge Raad terzijde geschoven. De Hoge Raad kan niet anders dan de wetgever hierin volgen, voor zover het eenvoudig (schuld)witwassen betreft. Dat doet de Hoge Raad schoorvoetend. De Hoge Raad noemt cumulatieve tenlastelegging immers ‘denkbaar’, terwijl de hiervoor besproken primair/subsidiare wijze van tenlastelegging door de Hoge Raad een ‘niet-problematische mogelijkheid’ wordt genoemd, die mijns inziens impliciet als beter alternatief wordt voorgesteld. Daaraan wordt ook een voordeel verbonden: ‘vragen omtrent voortgezette handeling en samenloop’ komen bij primair/subsidiare tenlastelegging niet voor. Kennelijk moet dit het Openbaar Ministerie verleiden toch vooral primair/subsidiar ten laste te leggen en niet cumulatief. Misschien dat ook een waarschuwing in deze overwegingen kan worden gelezen. Indien toch wordt besloten witwassen cumulatief met het grondfeit ten laste te leggen, dan worden de regels met betrekking tot voortgezette handeling en samenloop door de Hoge Raad nauwkeurig in acht genomen. De rechter is dus gewaarschuwd.

RECHTSPRAAK

De beslissing van het hof op de vordering tot voeging van de benadeelde partij is niet met redenen omkleed.

Ten laste van de verdachte is bewezenverklaard dat hij:

‘in de periode van 29 september tot en met 9 december 2010 te Amsterdam met het oogmerk van wederrechtelijke toe-eigening heeft weggenomen, betaald middels internetbankieren vanaf bankrekeningnummer [001] bij de ING Bank, een geldbedrag van 3.000,- euro, toebehorende aan [betrokkene 1], waarbij verdachte het weg te nemen goed onder zijn bereik heeft gebracht door middel van een valse sleutel.’

Bij de aan de Hoge Raad gezonden stukken bevindt zich een ‘Voegingsformulier benadeelde partij in het strafproces’ waarmee [betrokkene 1] zich als benadeelde partij in het strafgeding heeft gevoegd. Dit voegingsformulier houdt onder meer in:

‘onrechtmatige afboekingen van de rekening van belanghebbende € 15.900,-

immateriële schade € 2.500,-’

Daarvan is door de rechter in eerste aanleg € 3.500 toegewezen waarvan € 3.000 ter zake van materiële schade en € 500 ter zake van immateriële schade.

Op de voet van artikel 421 lid 2 Sv duurt de voeging die in eerste aanleg heeft plaatsgehad, van rechtswege voort in hoger beroep voor zover de gevorderde schadevergoeding is toegewezen. Ingevolge artikel 335 en 361 lid 4 Sr, in verbinding met artikel 415 Sv was het hof gehouden omtrent de vordering van de benadeelde partij een met redenen omklede beslissing te nemen (vgl. HR 10 mei 2005, ECLI:NL:HR:2005:AT1812). De bestreden uitspraak ontbeert een dergelijke beslissing en kan daarom in zoverre niet in stand blijven.

Daarbij verdient nog opmerking dat artikel 6:106 lid 1 BW – voor zover hier van belang – luidt:

‘Voor nadeel dat niet in vermogensschade bestaat, heeft de benadeelde recht op een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding:

- a. indien de aansprakelijke persoon het oogmerk had zodanig nadeel toe te brengen;
- b. indien de benadeelde lichamelijk letsel heeft opgelopen, in zijn eer of goede naam is geschaad of op andere wijze in zijn persoon is aangetast.'

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend voor zover daarbij geen beslissing is genomen op de vordering van de benadeelde partij [betrokkene 1] alsmede wat betreft de ten behoeve van haar aan de verdachte opgelegde schadevergoedingsmaatregel, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2923

Zaaknummer: 15/04266

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: R. Hörchner

Wetsartikelen: 361 Sv

RECHTSPRAAK

Aanvraag tot herziening ongegrond en door de Hoge Raad afgewezen.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

In de aanvraag wordt aangevoerd dat het ernstige vermoeden bestaat dat het hof, indien het bekend zou zijn geweest met de bij de aanvraag gevoegde verklaringen van een groot aantal personen, zou hebben geoordeeld dat niet de aanvrager maar [betrokkene 1], alias '[...]', de eigenaar-exploitant was van het in de bewezenverklaring bedoelde casino en dus tot vrijspraak zou zijn gekomen.

Het aangevoerde kan niet een ernstig vermoeden wekken als hiervoor onder 3.1 vermeld, reeds omdat het hof het bewezenverklaarde heeft gekwalificeerd als het 'medeplegen' van de opzettelijke overtreding van de Wet op de kansspelen, terwijl de aanvraag niet opkomt tegen die vorm van betrokkenheid van de aanvrager bij het delict. Uit de overgelegde verklaringen kan overigens ook niet worden afgeleid dat de aanvrager niet als medepleger bij het bewezenverklaarde feit betrokken is geweest, waar in die verklaringen geen inzicht wordt gegeven in de feitelijke wijze van exploitatie van het casino noch van de daarbinnen geldende financiële verhoudingen.

Doch ook afgezien daarvan kan van het in de aanvraag aangevoerde niet worden gezegd dat het hof daarmee niet bekend was. De in de overgelegde verklaringen benadrukte omstandigheid dat niet de aanvrager maar '[...]' de eigenaar-exploitant van het casino was, was ook reeds ten overstaan van de rechter-commissaris door enkele getuigen, wier verklaringen niet tot het bewijs zijn gebezigd, verklaard en ter terechtzitting van het hof van 1 november 2000 door en namens de aanvrager als verdachte bepleit.

Uit hetgeen hiervoor is overwogen vloeit voort dat de aanvraag kennelijk ongegrond is, zodat als volgt moet worden beslist.

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2929

Zaaknummer: 16/04141

Rechters: A.J.A. van Dorst, B.C. de Savornin Lohman en E.F. Faase

Advocaten: G.G.J. Knoops

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Falende klachten over het afwijzen van een herhaald verzoek tot aanhouding in verband met het aanwezigheidsrecht.

Het middel klaagt over de afwijzing door het hof van het ter terechtzitting in hoger beroep van 22 september 2015 gedane verzoek tot aanhouding van de behandeling van de zaak.

Het middel klaagt, blijkens de toelichting, ten eerste dat het recht van de verdachte om ter terechtzitting in hoger beroep van 22 september 2015 aanwezig te zijn is geschonden, doordat het verzoek tot aanhouding van de behandeling van de zaak is afgewezen terwijl de verdachte wegens ziekte niet op die terechtzitting aanwezig kon zijn. Deze klacht faalt reeds op de grond dat de raadsman aan zijn verzoek tot aanhouding ten grondslag heeft gelegd dat de verdediging zich niet deugdelijk heeft kunnen voorbereiden, en niet ook dat de verdachte ter terechtzitting aanwezig wilde zijn. Voor zover het middel erover klaagt dat ook op 22 september 2015 nog stukken aan het procesdossier ontbraken en dat zulks een separate grond voor toewijzing van het aanhoudingsverzoek opleverde, faalt het aangezien ook daaromtrent ter terechtzitting niets is aangevoerd.

Het middel klaagt voorts over de afwijzing door het hof van het verzoek van de raadsman om de behandeling van de zaak aan te houden teneinde zich deugdelijk te kunnen voorbereiden. Het hof heeft geoordeeld dat het belang van een doeltreffende en spoedige berechting en het belang van een goede organisatie van de rechtspleging moeten prevaleren boven het belang van de verdachte om de zaak nogmaals aan te houden, en heeft het verzoek tot aanhouding afgewezen. Gelet op hetgeen het hof heeft vastgesteld omtrent de procesgang en de proceshouding van de verdachte, kunnen de door het hof genoemde gronden de afwijzing van het verzoek dragen.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwierpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2930

Zaaknummer: 16/00362

Rechters: A.J.A. van Dorst, E.F. Faase en M.J. Borgers

Advocaten: C.F. Korvinus

Wetsartikelen: 278 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende klacht inzake de toe te passen maatstaf in het geval een derde zich beklagt over de teruggave op grond van artikel 552a Sv.

Het middel keert zich tegen de ongegrondverklaring van het klaagschrift.

Het gaat hier om een op de voet van artikel 94a Sv gelegd beslag op het tegoed van een bankrekening die op naam staat van [klaagster]. Volgens het 'pv en kennisgeving conservatoir beslag op vordering van een ander' dat zich bij de stukken bevindt, is de inbeslagneming geschied in verband met een jegens [A] B.V. gerezen verdenking. Het namens klaagster ingediende klaagschrift strekt tot (gedeeltelijke) opheffing van het beslag op het banktegoed.

Bij de beoordeling van het middel moet worden vooropgesteld dat de rechter in een geval als het onderhavige, waarin op de voet van artikel 94a Sv beslag is gelegd en een derde in een beklagprocedure op de voet van artikel 552a Sv om teruggave verzoekt, als maatstaf moet aanleggen of zich het geval voordoet dat buiten redelijke twijfel is dat die derde als eigenaar van de in beslag genomen voorwerpen moet worden aangemerkt en daarvan in zijn beslissing blijk geven. Indien die derde als eigenaar wordt aangemerkt zal de rechter tevens moeten onderzoeken, en daarvan blijk moeten geven, of zich de situatie van artikel 94a lid 3 of 4 Sv voordoet (vgl. HR 28 september 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL2823, *NJ* 2010/654, r.o. 2.15).

Uit de overwegingen van de rechtbank blijkt niet dat zij deze maatstaven heeft aangelegd bij de beoordeling van het klaagschrift. De bestreden beschikking kan daarom niet in stand blijven.

Het middel is gegrond.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beschikking en wijst de zaak terug naar de Rechtbank Noord-Nederland, zittingsplaats Assen, opdat de zaak op het bestaande klaagschrift opnieuw wordt behandeld en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2927

Zaaknummer: 15/05667

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: R.P. Snorn

Wetsartikelen: 552a Sv en 94a Sv

RECHTSPRAAK

Klaagster niet-ontvankelijk in cassatieberoep, ingesteld tegen een beschikking van de rechtbank op een klaagschrift als bedoeld in artikel 552a Sv, omdat verlof in de zin van artikel 552p Sv is verleend en klaagster geen klachten heeft geformuleerd met betrekking tot het in die beschikking gegeven verlof.

In het kader van de uitvoering van een Belgisch rechtshulpverzoek is op het adres [a-straat 1] te Eindhoven onder meer een personenauto met twee bijbehorende sleutels in beslag genomen. Naar aanleiding van een klaagschrift van klaagster heeft de rechtbank op de voet van artikel 552a lid 1 Sv bij beschikking van 30 december 2015 dat klaagschrift ongegrond verklaard. De rechtbank heeft daartoe het volgende overwogen:

‘De rechtbank is van oordeel dat het belang van strafvordering zich op dit moment nog verzet tegen teruggave van de personenauto, nu het naar haar oordeel niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de rechtbank, later oordelend, ten aanzien van deze inbeslaggenomen personenauto verlof zal verlenen op grond van artikel 552P Sv. In het bijzonder is daarbij van belang dat klaagster met het door haar aangevoerde, niet aannemelijk heeft gemaakt dat de desbetreffende personenauto aan haar toebehoort. De auto was immers voorzien van Nederlandse kentekenplaten op naam gesteld van [A] , stond bij [betrokkene 1] voor de woning en 2 autosleutels zaten bij het voertuig. De door de raadsman overgelegde stukken zijn van oudere datum en klaagster is niet verschenen in raadkamer om één en ander toe te lichten zodat er teveel twijfel is blijven bestaan of zij wel als rechthebbende kan worden aangemerkt. Derhalve zal de rechtbank het klaagschrift ongegrond verklaren.’

Daarnaast heeft de rechtbank op de voet van artikel 552p lid 2 Sv bij beschikking van 26 januari 2016 in de strafzaak tegen onder anderen [betrokkene 1] verlof verleend om het in beslag genomene ter beschikking te stellen van de Belgische autoriteiten, onder het voorbehoud dat het in beslag genomene zal worden teruggezonden zodra daarvan het voor de strafvordering nodige gebruik is gemaakt.

Tegen de beschikking van de rechtbank waarbij het in artikel 552p lid 2 Sv bedoelde verlof is

verleend, hebben de in die beschikking vermelde partijen geen beroep in cassatie ingesteld, terwijl ook in de namens klagster in de onderhavige zaak ingediende schriftuur naar aanleiding van haar ongegrond verklaarde klaagschrift geen klachten zijn geformuleerd die betrekking hebben op het in die beschikking gegeven verlov en de gronden waarop dat berust. In cassatie moet daarom ervan worden uitgegaan dat die op de voet van artikel 552p Sv gegeven beschikking onherroepelijk is geworden. Vernietiging van de onderhavige op de voet van artikel 552a Sv gegeven beschikking kan daarin geen verandering brengen.

Dit betekent dat klagster geen belang meer heeft bij het beroep tegen de onderhavige beschikking van de rechtbank, zodat zij daarin niet-ontvankelijk moet worden verklaard.

De Hoge Raad verklaart klagster niet-ontvankelijk in het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2924

Zaaknummer: 16/01976

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en A.L.J. van Strien

Advocaten: P.C. Saris

Wetsartikelen: 552a Sv en 552p Sv

RECHTSPRAAK

De afwijzing door het hof van het verzoek van de verdediging tot het horen van getuigen is zonder nadere motivering niet begrijpelijk, mede gelet op hetgeen aan het verzoek ten grondslag is gelegd.

Het middel klaagt over de afwijzing door het hof van het door de verdediging gedane verzoek een aantal personen als getuige te horen.

De afwijzing door het hof van het ter terechtzitting in hoger beroep gedane verzoek tot het horen van getuigen is, mede gelet op hetgeen aan dat verzoek ten grondslag is gelegd, zonder nadere, doch ontbrekende motivering niet begrijpelijk.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2914

Zaaknummer: 15/04396

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en A.L.J. van Strien

Advocaten: R. Pothast

Wetsartikelen: 288 Sv

RECHTSPRAAK

Het oordeel van het hof dat verdachte ondanks meerdere gelegenheden om zich rustig over haar handelen en het handelen van de mededader te beraden kennelijk welbewust ervoor heeft gekozen hun voorgenomen besluit om het slachtoffer om het leven te brengen ten uitvoer te leggen en dat zij derhalve ‘met voorbedachte raad’ heeft gehandeld, is toereikend gemotiveerd.

Het middel klaagt onder meer dat de bewezenverklaring wat betreft de voorbedachte raad onvoldoende met redenen is omkleed.

Voor een bewezenverklaring van het bestanddeel ‘voorbedachte raad’ moet komen vast te staan dat de verdachte zich gedurende enige tijd heeft kunnen beraden op het te nemen of het genomen besluit en dat hij niet heeft gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, zodat hij de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven.

Bij de vraag of sprake is van voorbedachte raad gaat het bij uitstek om een weging en waardering van de omstandigheden van het concrete geval door de rechter, waarbij deze het gewicht moet bepalen van de aanwijzingen die voor of tegen het bewezen verklaren van voorbedachte raad pleiten. De vaststelling dat de verdachte voldoende tijd had om zich te beraden op het te nemen of het genomen besluit vormt weliswaar een belangrijke objectieve aanwijzing dat met voorbedachte raad is gehandeld, maar behoeft de rechter niet ervan te weerhouden aan contra-indicaties een zwaarder gewicht toe te kennen. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de omstandigheid dat de besluitvorming en uitvoering in plotselinge hevige drift plaatsvinden, dat slechts sprake is van een korte tijdspanne tussen besluit en uitvoering of dat de gelegenheid tot beraad eerst tijdens de uitvoering van het besluit ontstaat. Zo kunnen bepaalde omstandigheden (of een samenstel daarvan) de rechter uiteindelijk tot het oordeel brengen dat de verdachte in het gegeven geval niet met voorbedachte raad heeft gehandeld.

Mede met het oog op het strafverzwarende gevolg dat dit bestanddeel heeft, moeten aan de

vaststelling dat de voor voorbedachte raad vereiste gelegenheid heeft bestaan, bepaaldelijk eisen worden gesteld en dient de rechter, in het bijzonder indien de voorbedachte raad niet rechtstreeks uit de bewijsmiddelen volgt, daaraan in zijn motivering van de bewezenverklaring nadere aandacht te geven.

De achtergrond van het vereiste dat de verdachte de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven, is dat ingeval vaststaat dat de verdachte die gelegenheid heeft gehad, het redelijk is aan te nemen dat de verdachte gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid en dus daadwerkelijk heeft nagedacht over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap heeft gegeven (vgl. het overleg en nadenken dat in de wetsgeschiedenis is geplaatst tegenover de ogenblikkelijke gemoedsopwelling). Dat de verdachte daadwerkelijk heeft nagedacht en zich rekenschap heeft gegeven leent zich immers moeilijk voor strafrechtelijk bewijs, zeker in het geval dat de verklaringen van de verdachte en/of eventuele getuigen geen inzicht geven in hetgeen voor en ten tijde van het begaan van het feit in de verdachte is omgegaan. Of in een dergelijk geval voorbedachte raad bewezen kan worden, hangt dan sterk af van de hierboven bedoelde gelegenheid en van de overige feitelijke omstandigheden van het geval zoals de aard van het feit, de omstandigheden waaronder het is begaan alsmede de gedragingen van de verdachte voor en tijdens het begaan van het feit. Daarbij verdient opmerking dat de enkele omstandigheid dat niet is komen vast te staan dat is gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, niet toereikend is om daaraan de gevolgtrekking te verbinden dat sprake is van voorbedachte raad (vgl. HR 15 oktober 2013, ECLI:NL:HR:2013:963, *NJ* 2014/156).

Het hof heeft geoordeeld dat er bij de verdachte in ieder geval vanaf het vertrek van [betrokkene 1] uit de woning het besef moet zijn geweest dat het handelen van haarzelf en/of van de mededader, indien dit handelen zou worden voortgezet, de dood van [slachtoffer] tot gevolg zou kunnen hebben. Dat oordeel is niet onbegrijpelijk, in aanmerking genomen dat het tot dan toe door beiden gepleegde ‘potentieel dodelijk geweld’ onder meer bestond uit het (meermalen) met een honkbalknuppel en het met gebalde vuisten en geschoeide voeten tegen het hoofd van [slachtoffer] slaan en trappen.

Het hof heeft ook vastgesteld dat er voor de verdachte na het vertrek van [betrokkene 1] meerdere gelegenheden zijn geweest om zich rustig over het handelen te beraden: tijdens het voor de eerste keer uitlaten van de hond, tijdens het – na de herhaalde soortgelijke geweldpleging door de mededader – rustige uurtje in de woning en het aansluitend voor de tweede keer uitlaten van de hond en voorts gedurende de periode gelegen tussen het bij terugkomst aantreffen van de ernstig gewonde [slachtoffer] in de hal van de woning en de hernieuwde soortgelijke geweldpleging door de mededader. Voorts heeft het hof overwogen

dat de na het vertrek van [betrokkene 1] gegeven slagen met de honkbalknuppel, gelet op de omstandigheid dat het geweld na het vertrek van [betrokkene 1] enige tijd is gestopt, niet zijn voortgekomen uit een plotselinge opwelling of hevige gemoedsbeweging. Het oordeel van het hof dat de verdachte ondanks meerdere gelegenheden om zich rustig over hun beider handelen te beraden kennelijk welbewust ervoor heeft gekozen hun voorgenomen besluit om [slachtoffer] om het leven te brengen ten uitvoer te leggen en dat zij derhalve ‘met voorbedachte raad’ heeft gehandeld, is – gelet op voornoemde vaststellingen en op hetgeen onder 2.3 is vooropgesteld – toereikend gemotiveerd. In zoverre faalt het middel.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2907

Zaaknummer: 15/04670

Rechters: A.J. van A Dorst, J. de Hullu en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 289 Sr

RECHTSPRAAK

Falende klacht dat de toepassing van de strafbaarstelling van artikel 273f lid 1 sub 3 Sr in strijd zou zijn met het recht van de Europese Unie, omdat de aanwerving van meerderjarigen voor vrijwillige prostitutiewerkzaamheden slechts strafbaar is gesteld voor zover deze personen uit het buitenland worden geworven.

Het middel klaagt onder meer over het oordeel van het hof dat onder aanwerven als bedoeld in artikel 273f lid 1 aanhef en onder 3° Sr iedere daad valt waardoor een persoon wordt aangeworven teneinde die persoon in een ander land tot prostitutie te brengen, zonder dat hoeft te blijken dat de wijze van aanwerving de keuzevrijheid heeft beperkt. Daartoe wordt aangevoerd dat ‘een dergelijke zienswijze een ongeoorloofde inbreuk oplevert van het discriminatieverbod alsmede het vrije verkeer van werknemers en personen binnen de EU’.

In de toelichting op het middel wordt betoogd dat de toepassing van de strafbaarstelling van artikel 273f lid 1 aanhef en onder 3° Sr in strijd is met het recht van de Europese Unie, in het bijzonder het discriminatieverbod van artikel 18 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, omdat de aanwerving van meerderjarigen voor – kort gezegd – vrijwillige prostitutiewerkzaamheden slechts strafbaar is gesteld voor zover deze personen uit het buitenland worden geworven.

Voor zover dit betoog berust op de opvatting dat het enkele aanwerven van personen ten behoeve van het vrijwillig verrichten van prostitutiewerkzaamheden in een ander land, zonder meer strafbaar is op grond van artikel 273f lid 1 aanhef en onder 3° Sr, miskent het dat ‘uitbuiting’ moet worden aangemerkt als een impliciet bestanddeel van die bepaling (vgl. HR 17 mei 2016, ECLI:NL:HR:2016:857, NJ 2016/314).

Ook anderszins gaat het betoog niet op. In het onderhavige geval houdt de bewezenverklaring niet alleen in – kort gezegd en voor zover hier van belang – dat de verdachte [betrokkene 1] heeft aangeworven en/of medegenomen met het oogmerk haar in een ander land ertoe te brengen zich beschikbaar te stellen voor het verrichten van prostitutiewerkzaamheden, maar ook dat hij haar onder meer door dreiging met geweld heeft geworven met het oogmerk van

seksuele uitbuiting alsmede dat hij opzettelijk voordeel heeft getrokken uit de seksuele uitbuiting. Derhalve kan niet worden gezegd dat in het onderhavige geval de veroordeling wegens ‘mensenhandel, meermalen gepleegd’ uitsluitend daarop berust dat de verdachte een persoon uit het buitenland heeft aangeworven en/of medegenomen.

In aanmerking genomen dat en waarom de klacht niet tot cassatie kan leiden, is het in de schriftuur vervatte verzoek tot het stellen van prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie niet voor inwilliging vatbaar.

Het middel faalt in zoverre.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2909

Zaaknummer: 15/04458

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en M.J. Borgers

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 273f Sr

RECHTSPRAAK

Klaagster niet-ontvankelijk in cassatieberoep gelet op het feit dat op grond van artikel 134 lid 2 Sv de in beslag genomen voorwerpen reeds zijn teruggegeven.

Het middel komt op tegen de niet-ontvankelijkverklaring van het beklag.

De rechtbank heeft overwogen dat ervan wordt uitgegaan dat de goederen waarop geen conservatoir beslag rust, niet langer onder beslag liggen en reeds zijn teruggegeven. Dat oordeel is in het licht van de in de overwegingen van de rechtbank weergegeven feiten en omstandigheden niet onbegrijpelijk. Daarvan uitgaande heeft de rechtbank, gelet op artikel 134 lid 2 Sv, de klaagster terecht niet-ontvankelijk verklaard in haar beklag voor zover dat betrekking heeft op bedoelde goederen. Dat brengt mee dat de klaagster niet kan worden ontvangen in haar cassatieberoep.

De Hoge Raad verklaart de klaagster niet-ontvankelijk in het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2926

Zaaknummer: 15/04644

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en Y. Buruma

Advocaten: E.H. Bokhorst

Wetsartikelen: 552a Sv en 134 Sv